

Styrelsen	2024-04-17
Handling nr	6.5
Handläggare	Camilla Holtet
Daterad	2024-04-09
Reviderad	

**Till
Styrelsen för Västtrafik AB**

Uppföljning målområde: Enkel, trygg och inkluderande

Skövde dag som ovan

Lars Backström

Trafikförsörjningsprogram 2021–2025

Målområde: Kollektivtrafiken är enkel, trygg och inkluderande

Prioriterade åtgärdsområden:

- Samhällsutvecklingen och digitalisering förändrar resmönster och ger upphov till nya och utvecklade betal- och biljettlösningar. Västtrafik ges därför i uppdrag att utreda, driva och utveckla betal- och biljettsortimentet i syfte att möta resenärernas behov. Det innebär bland annat att genomföra de förändringar av seniorerbjudandet som infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden beslutade om i slutet av 2023, enklare betelsätt för sällanresenärer, samt fortsatt utreda förutsättningar som underlättar val av biljettslag för flexiresenärer (genom så kallat pristak eller "capping").

Västtrafiks kommentar: Efter omfattande dialog med kommuner beslutade infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden i oktober 2023, i enlighet med Västtrafiks förslag om slutlig utformning av det nya seniorerbjudandet. Det är glädjande att kunna konstatera att samtliga 50 kommuner som ingår i Västtrafiks trafikområde, kommer att ha seniorerbjudanden, när den nya utformningen väl har implementerats fullt ut. Av kommunerna väljer ca 20 att behålla nuvarande åldervillkor tills vidare. 21 kommuner har beslutat om ändrade åldersvillkor, varav de flesta är sänkningar från 75 till 70 år medan några få kommuner höjer åldersgränsen. Helt nya kommuner att införa seniorerbjudande är Dals-Ed och Orust. Fortfarande återstår några kommuner som ännu inte lämnat besked om hur de vill göra. Implementeringen av förändrade åldersvillkor behöver sedan planeras utifrån flera faktorer, till exempel antalet kommuner och vilka typer av förändringar som kan hanteras samma månad, kapacitet hos kundservice, IT-förändringsstopp under sommaren m m. Mot den bakgrunden kan det därför dröja för vissa kommuner innan de får sitt nya erbjudande på plats. Västtrafik pusslar efter bästa förmåga i tidplanen för att det ska gå så smidigt som möjligt.

I syfte att underlätta för främst sällanresenärer, lanserades 9 maj 2023 "Blippa och res i zon A", vilket innebär kontaktlös betalning med bankkort ombord på alla fordon i zon A. Lanseringen gick bra utan större komplikationer och systemet fungerar enligt förväntan. Ackumulerad försäljning sedan lanseringen för knappt ett år sedan uppgår till ca 16 mnkr vilket motsvarar ca 3 % av den totala försäljningen av enkelbiljetter zon A (vuxen). Bankkort utfärdade i många olika länder har använts för att blippa ombord. Västtrafik anser att utredning om pristak (även kallat "capping") bör skjutas upp. Frågan kommer särskilt redovisas på infrastruktur- och kollektivtrafiknämndens möte i maj.

- Aktiviteter för att kollektivtrafiken ska upplevas som trygg har fortsatt hög prioritet. I trygghetsbegreppet ingår flera olika aspekter vilket föranleder ett brett men samtidigt fokuserat arbete. En avgörande del för trygghet och i förlängningen attraktiviteteten handlar om att kunna lita på och känna tillförlitlighet i kollektivtrafiksystemet - hela resan behöver hänga ihop och fungera.
 - Aktiviteter för att förbättra och utveckla information och kommunikation vid både planerade och oplanerade trafikförändringar/störningar gentemot resenärerna är prioriterade. Västtrafiks utveckling av framtidens trafikinformation är ett exempel på detta.

Västtrafiks kommentar: Arbetet med programmet framtidens trafikinformation pågår. Målet med programmet är att bli mer digitala, mindre manuella och i många avseenden hitta till en snabbare och mer precis information till kund.

- Vidare handlar det om trygghet för resenärer och personal kopplat till hot och våld i samverkan med kommuner, myndigheter och civilsamhälle.

Västtrafiks kommentar: Under 2023 har Västtrafik arbetat med den organisatoriska robustheten och förmågan som krävs för att kunna leverera inom ramen för ökad trygghet där fokus är att kollektivtrafiken behöver hanteras inom ramen för kommunernas brottsförebyggande arbete då de utmaningar och otrygghetsskapande faktorer som förekommer inte endast kan hanteras av Västtrafik. 1 juli 2023 trädde den nya lagen om kommunernas ansvar för det brottsförebyggande arbetet i kraft. Västtrafik möter lagen genom att samla brottsförebyggande bidrag till kommunerna som ska spänna över hela regionen. Under 2023 och 2024 pågår implementeringsarbete med partners och övriga samverkansaktörer.

- Resenärsmiljön vid hållplatser, knutpunkter och terminaler är ett delat ansvar där Västtrafik, Västfastigheter, kommuner och andra aktörer tillsammans verkar för trygga och attraktiva platser. En fördjupad och systematisk samverkan med aktörerna för att utveckla resenärsmiljön och upplevelsen är önskvärd.

Västtrafiks kommentar: Arbetet med att tillgänglighetsanpassa de prioriterade hållplatserna fortsätter i samverkan mellan berörda parter. Nya tillgänglighetsriktlinjer för hållplatser har tagits fram under 2023 och fungerar som stöd för fortsatt arbete under 2024 och framåt. Arbete med "den ideala bytespunkten" fortsätter under 2024.

- Ett fortsatt arbete med att förbättra förutsättningarna så att personer med funktionsvariationer ska känna trygghet att hela resan fungerar.

Västtrafiks kommentar: I Västtrafiks handlingsplan för kollektivtrafik på jämlika villkor beskrivs mål och åtgärder för att öka tillgängligheten och tryggheten i kollektivtrafiken för alla resenärsgupper. Exempel på pågående arbete är samverkansforumet Aktiv involvering, där Västtrafik samverkar med funktionshinderorganisationer. Föreningsrepresentanterna deltar i ett antal projekt för att utveckla och förbättra Västtrafiks tjänster och produkter. Ytterligare ett exempel på pågående arbete är att ta fram riktlinjer för att ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet i kollektivtrafiken. Riktlinjerna fokuserar på barn, äldre och personer med funktionsnedsättning och kommer implementeras under året.

- Fortsatt genomförande av Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor är angeläget. Enligt beslut i KTN 2022 ska strategin revideras i samband med att trafikförsörjningsprogrammet revideras. Ett arbete med att utvärdera nuvarande strategi har påbörjats. Utifrån vad utvärderingen visar kommer strategin revideras. Det kräver Västtrafiks medverkan och kommer ske i nära koppling till revideringen av trafikförsörjningsprogrammet.

Västtrafiks kommentarer: Västtrafik medverkar i arbetet med att revidera Strategin för kollektivtrafik på jämlika villkor.

- Arbetet med att genomföra och utveckla sociala konsekvensanalyser som en del av förstudierna inför upphandling behöver fortsätta och utvecklas vidare. En utvecklad dialog med olika resenärsgupper kan vara ett sätt.

Västtrafiks kommentar: Västtrafiks verktyg för sociala analyser tillämpas i samtliga förstudier av trafik inför upphandling och det pågår ett arbete med att vidareutveckla arbetssättet under 2024. Bland annat har en utvärdering genomförts under våren 2024.

//